

Richtlijnen MER

Uiterwaardvergraving Avelingen Gorinchem

21 februari 2008

Inhoudsopgave

1 Inleiding	4
2 Hoofdpunten van het MER	5
3 Aandachtspunten voor het MER	6
3.1 Doelstellingen	6
3.2 Alternatieven en varianten	7
3.3 Beleidskader en te nemen besluiten	7
3.4 Milieuaspecten	8
3.4.1 Water	8
3.4.2 Bodem	9
3.4.3 Natuur en landschap	9
3.5 Samenvatting en presentatie van het MER	9
3.6 Overige onderdelen van het MER	9
Inspraaknota MER uiterwaardvergraving Avelingen Gorinchem	10

1 Inleiding

Het college van burgemeester en wethouders van de Gemeente Gorinchem heeft het voornemen een nevengeul voor de Merwede aan te leggen door de uiterwaarden bij bedrijventerrein Avelingen uit te graven. Hiermee worden de maatgevende hoogwaterstanden op de Merwede verlaagd en wordt een bijdrage geleverd aan het Rijksprogramma Ruimte voor de Rivier.

Het bestemmingsplan zal hiervoor worden herzien en er zijn vergunningen nodig in het kader van onder meer de Wet beheer Rijkswaterstaatwerken en de ontgrondingenwet. Ter onderbouwing van de bestemmingsplanherziening en de aanvragen van bovengenoemde vergunningen wordt een milieu-effectrapport opgesteld.

Voor het vaststellen van het bestemmingsplan is de gemeenteraad van Gorinchem het bevoegd gezag. Omdat deze milieueffectrapportage is gekoppeld aan het bestemmingsplan is de Raad van Gorinchem ook bevoegd gezag in het kader van deze Mer-procedure. Voor de Wbr-vergunning is Rijkswaterstaat bevoegd gezag.

Voor de herziening van het bestemmingsplan wordt een gecombineerde Plan-mer en besluit-mer procedure doorlopen.

Bij brief van 14 november 2007 is de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de richtlijnen voor het milieueffectrapport (MER). De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in de Staatscourant op 6 november 2007 en in lokale weekbladen.

De Commissie voor de m.e.r. heeft haar advies uitgebracht op 21 januari 2007. Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r. – verder aangeduid als ‘de Commissie’. Het bedoelt aan te geven welke informatie het MER moet bieden om het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen. De Commissie bouwt in haar advies voort op de startnotitie.

De richtlijnen van de Raad van Gorinchem voor het milieueffectrapport voor de uiterwaardvergraving Avelingen volgen hierna. Deze richtlijnen zijn conform het richtlijnenadvies van de Commissie voor de milieueffectrapportage. De startnotitie geeft voor veel onderdelen aan wat in het MER aan de orde zal komen. Onderstaande richtlijnen zijn gericht op die onderwerpen die in het MER een andere uitwerking of een andere aanpak behoeven dan in de startnotitie is voorgesteld. Voor alle niet hieronder genoemde onderwerpen is de in de startnotitie voorgestelde aanpak richtlijn voor het MER. De hieronder gegeven richtlijnen dienen gezamenlijk met de startnotitie te worden gelezen.

↓
nog nader
aan hierin staat

2 Hoofdpunten van het MER

Alternatieven

In dit MER worden geen varianten afgewogen betreffende de situering van de geul in de uiterwaarden. Deze varianten zijn in de “Herstructureringsvisie bedrijventerrein Avelingen” aan de orde geweest. Op basis hiervan is door het Rijk en het college van B&W vastgesteld dat een nadere variantenstudie, gelet op de ruimtelijke beperkingen, niet mogelijk en niet noodzakelijk is.

Deze m.e.r.-procedure heeft daarom als belangrijkste doelstelling de milieugevolgen van de uitvoering van de maatregel conform de gekozen variant te onderzoeken, om aan de hand daarvan mitigerende en compenserende maatregelen te kunnen ontwikkelen.

De raad van Gorinchem onderschrijft dat de ruimtelijke beperkingen terplaatse ertoe leiden dat er geen andere alternatieven bestaan dan de alternatieven die in de herstructureringsvisie aan de orde zijn geweest.

Essentiële informatie

De Raad van Gorinchem beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport. Dat wil zeggen dat het MER onvoldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als de volgende informatie ontbreekt:

- Een nadere onderbouwing van het voornemen vanuit de drie doelstellingen, waarbij inzicht wordt geboden in:
 - de bijdrage van het voornemen aan de rivierkundige taakstelling op de korte en lange termijn;
 - de bestaande knelpunten met betrekking tot bereikbaarheid van de (watergebonden) bedrijven en de verbetering die het voornemen daaraan kan brengen; *> langere periode voor 135 m-schepen*
 - de ambities ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit en de toetsingscriteria die daarmee samenhangen.
- Een heldere beschrijving van het voornemen en de mogelijke varianten, met speciale aandacht voor het eventueel doortrekken van de nevengeul door verlaging/verwijdering van de dam tussen het bedrijventerrein Avelingen en natuurgebied Avelingen.
- De milieugevolgen van de alternatieven en varianten, waarbij met name aandacht besteed wordt aan:
 - de gevolgen voor de natuurwaarden in het studiegebied, met name in het natuurgebied Avelingen dat onderdeel is van de EHS;
 - de gevolgen voor de stroming en sedimentatie in de nevengeul, zandvang en de Merwede.
- Een goede en publieksvriendelijke samenvatting, voorzien van overzichtelijk en ‘leesbaar’ kaartmateriaal om het MER toegankelijk te maken voor besluitvormers en insprekers.

In het volgende hoofdstuk geeft de Raad in meer detail weer welke informatie in het MER moet worden opgenomen. De Raad bouwt voort op de startnotitie. Dat wil zeggen dat dit advies niet zelfstandig leesbaar is, maar in combinatie met de startnotitie moet worden gelezen.

3 Aandachtspunten voor het MER

3.1 Doelstellingen

Ga in het MER in op het brede kader van de PKB Ruimte voor de Rivier waarbinnen het project plaatsvindt. Geef aan waarom deze locatie is gekozen als projectlocatie voor de PKB.

Op basis van de herstructureringsvisie heeft een inperking van het aantal alternatieven plaatsgevonden, die in de startnotitie is toegelicht. Geef in het MER een nadere onderbouwing van de keuze voor het alternatief op basis van de uitkomsten van de herstructureringsvisie. De Raad adviseert om de herstructureringsvisie als achtergronddocument bij het MER ter inzage te leggen.

In de startnotitie zijn de doelstellingen voor het voornemen op verschillende plaatsen opgenomen (§1.2, §2.2, §2.3). Maak in het MER concreet wat de doelstellingen van het voornemen zijn en hoe deze zich tot elkaar verhouden.

Waterstandverlaging

Eén van de doelstellingen uit de PKB Ruimte voor de Rivier is dat de waterstand daalt bij maatgevende hoogwaterstanden. Geef in het MER op basis van (model)berekeningen aan in welke mate deze waterstandverlaging wordt gerealiseerd.

Beschrijf tevens de relatie van deze maatregel met andere PKB-maatregelen voor de Waal/Merwede, zoals het project ontpoldering Noordwaard en het project uiterwaardvergraving Brakelse Benedenwaarden en dijkverlegging Polder het Munnikenland.

Ruimtelijke kwaliteit

Werk in het MER de doelstellingen voor ruimtelijke kwaliteit concreet uit. De Raad ziet de volgende onderdelen als relevant voor deze uitwerking:

- Het verbeteren van de (ruimtelijke) relatie van het bedrijventerrein met de uiterwaard en de rivier.
- De relatie met het Routeontwerp voor de A27.
- Invulling van de provinciale doelstellingen voor de geplande ecologische verbindingzone.

Geef aan hoe het voornemen bijdraagt aan de beleving van de uiterwaard en het bedrijventerrein vanaf de brug en vanaf het water. Maak daarbij gebruik van duidelijke visualisaties.

Op met gedaan.

Bereikbaarheid

Verbetering van de bereikbaarheid van het bedrijventerrein vanaf het water is een van de doelstellingen van het voornemen. In de startnotitie is deze doelstelling nog niet concreet. Werk in het MER de doelstelling concreet uit en geef aan welke bijdrage het voornemen levert aan het bereiken van de doelstelling.

3.2 Alternatieven en varianten

De Raad ziet drie te onderzoeken alternatieven:

1. het nulalternatief, bestaande uit de referentiesituatie;
2. het alternatief 'Ruimte voor economie en natuur';
3. het meest milieuvriendelijk alternatief (mma), bestaande uit het alternatief 'Ruimte voor economie en natuur' inclusief mitigerende en eventueel compenserende maatregelen.

Uit de startnotitie en de herstructureringsvisie blijkt dat nog niet vast staat of de nevengeul wel of niet zal worden voortgezet langs het natuurgebied Avelingen door middel van het verlagen van de tussengelegen dam, om zodoende een grotere waterstandverlaging te behalen. De Raad adviseert daarom in het MER beide mogelijkheden te onderzoeken, als variant op het alternatief 2. Het mma kan vervolgens worden gebaseerd op één van deze beide varianten.

Referentiesituatie

Het voorkeursalternatief dient vergeleken te worden met de referentiesituatie. De referentiesituatie bestaat uit de huidige situatie inclusief de autonome ontwikkelingen. In §4.2 van de startnotitie is reeds ingegaan op de autonome ontwikkeling in het studiegebied. Besteed daarbij specifiek aandacht aan de doorgroei van de containerterminal en de ontwikkeling van het bedrijventerrein Gorinchem Noord.

Meest milieuvriendelijk alternatief

In de startnotitie staat dat het mma bestaat uit het alternatief 'Ruimte voor economie en natuur' inclusief mitigerende en compenserende maatregelen. Betrek bij de ontwikkeling van het mma de volgende elementen :

- De inrichting voor natuur van de groene delen, de strekdam en het groen rond de A27.
- De beleving van de uiterwaard en bedrijventerrein vanaf de brug en vanaf het water.
- Het al of niet verlagen van de tussengelegen dam.

Bepaal wat in deze zin de optimale inrichting is van de groene delen: grazige vegetaties, ruigte, struweel of boomopslag.

3.3 Beleidskader en te nemen besluiten

In de startnotitie is geen overzicht gegeven van het beleid en de wet- en regelgeving waaraan het initiatief getoetst zal worden. Wel zijn het streekplan Zuid-Holland Oost, de Wet beheer Rijkswaterstaatswerken en de Beleidslijn Grote Rivieren aangehaald.

Geef in het MER aan tot welke randvoorwaarden en uitgangspunten de beleidskaders en wet- en regelgeving leiden en wat de consequenties voor (delen van) het voornemen zijn. Besteed hierbij in ieder geval naast bovengenoemde ook aandacht aan:

- Het beschermingsregime voor de Ecologische Hoofdstructuur uit de Nota Ruimte en het Streekplan Zuid-Holland
- Flora- en faunawet
- Kaderrichtlijn Water
- Wet Bodembescherming
- Besluit Bodemkwaliteit

In §5.1.3 van de startnotitie zijn de stappen opgesomd welke doorlopen moeten worden in de besluitvorming. Neem deze opsomming over in het MER en geef daarbij gedetailleerder dan in de startnotitie aan welke besluiten genomen moeten worden, wie daarvoor bevoegd gezag is en op welke termijn verwacht wordt dat deze besluiten genomen worden.

3.4 Milieuaspecten

De aanbevelingen in de volgende paragrafen gelden in aanvulling op §4.3 van de startnotitie en voor alle te onderzoeken alternatieven en varianten.

Vertaal de relevante uitkomsten van de onderzoeken die op grond van het Plan van Aanpak worden uitgevoerd in het MER en/of neem deze onderzoeken op als bijlage in het MER. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het flora- en fauna- onderzoek, het opnemen van bodemgegevens, geohydrologisch onderzoek en onderzoek naar archeologie.

3.4.1 Water

Geef in het MER de na te streven waterstandverlagingen aan bij de maatgevende afvoer en beschrijf voor de verschillende alternatieven en varianten:

- de minimaal noodzakelijke vergravingen, inclusief geulaanleg, om de 5 gewenste verlagingen te realiseren;
- de waterstanden en afvoerverdelingen door de geul bij maatgevende gemiddelde en lage afvoer, inclusief stromingen en de dwarsstroming bij de in- en uitstroom van de nevengeul;
- de dimensies van de nevengeul en de doorstroomopeningen;
- de sedimentatie/erosie die zal plaatsvinden in de nevengeul, de zandvang en de hoofdgeul van de rivier;
- de inrichtings- en beheersmaatregelen die nodig zijn om het gebruik van de vaarweg te garanderen, rekening houdend met de benodigde manoeuvreerruimte voor de scheepvaart;
- de veranderingen in de hoeveelheid kwel/wegzijging binnen de uiterwaard en in het aangrenzende bedrijventerrein en in het binnendijks gelegen kanaal bij lage, gemiddelde en hoge afvoeren/waterstanden en de mogelijke gevolgen hiervan.

In het MER dient daarbij aangegeven te worden hoe groot de onzekerheden in de berekende effecten zijn.

3.4.2 Bodem

Geef in het MER per alternatief/variant aan waar en in welke mate verontreinigd sediment of andere verontreiniging in de uiterwaard en de te dempen haven aanwezig is, welk deel (waar en welke hoeveelheden) hiervan bij de uitvoering van het plan verwijderd wordt en welk deel achterblijft na herinrichting. Beschrijf de grondstromen van en naar het plangebied en de relatie met de uitbreiding van het bedrijventerrein Gorinchem Noord.

3.4.3 Natuur en landschap

Geef in het MER een beknopte beschrijving van de huidige natuurwaarden in het studiegebied en de verwachte ontwikkelingen daarvan. Geef op kaart een weergave van relevante voorkomens en verspreiding. Geef aan hoeveel hectare ‘groen’ er verloren gaat door het voornemen. In het Streekplan zijn de uiterwaarden aangewezen als ecologische verbindingzone. Geef aan hoe hiermee omgegaan wordt. Beschrijf de benodigde inrichting en beheer en hoe het beheer geregeld wordt.

Beschrijf de tijdelijke en permanente effecten van de alternatieven en varianten op het natuurgebied Avelingen, dat onderdeel is van de Ecologische Hoofdstructuur, en bepaal of mitigerende en/of compenserende maatregelen nodig zijn.

Geef aan op grond waarvan verwacht wordt dat er geen ontheffing nodig is op grond van de Flora- en faunawet.

Geef aan hoe de beleving van de uiterwaard met het bedrijventerrein vanaf de brug en vanaf het water kan worden verbeterd. Gebruik daarbij het kader, de analyses en ontwerpen die zijn gemaakt voor het landschap dat beleefd kan worden bij de zogeheten ‘contactpunten’ (waaronder de brug bij Gorinchem) in het Panorama routeontwerp voor de A27.

3.5 Samenvatting en presentatie van het MER

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

Besteed voldoende aandacht aan de presentatie van het MER. Aangeraden wordt om in ieder geval duidelijk kaartmateriaal te gebruiken. Op minstens één kaart moeten alle topografische namen die in het MER worden gebruikt en de rivierkilometers goed leesbaar zijn weergegeven. Maak zoveel mogelijk gebruik van visualisaties om de landschappelijke inpassing van de alternatieven te illustreren.

3.6 Overige onderdelen van het MER

Voor de onderdelen ‘vergelijking van alternatieven’, ‘leemten in milieuinformatie’ en ‘evaluatieprogramma’ dienen de wettelijke voorschriften gevolgd te worden.

Inspraaknota MER uiterwaardvergraving Avelingen Gorinchem

Inspraakreactie van:

Waterschap Rivierenland

Samenvatting reactie:

Het waterschap stelt dat de maatregel sterk afhankelijk is van de aanpassing/verwijdering van de pijlers en vooral de landhoofden aansluitend op de Merwedebrug. Het waterschap verzoekt het onderzoeksgebied voor geohydrologie uit te breiden. Effecten op de waterbodem van het Kanaal van Steenenhoek en effecten op of verandering van waterstromen in de polder dienen voorkomen te worden. Zonodig dienen mitigerende en/of compenserende maatregelen kunnen worden genomen.

Verwerking in Richtlijnen

In de richtlijnen wordt het onderzoeksgebied voor hydrologie uitgebreid.

Inspraakreactie van:

Gemeente Werkendam

Samenvatting reactie:

Werkendam heeft geen bezwaren tegen de ontwikkeling van nieuwe havenfaciliteiten. Verzocht wordt bij de uitwerking aandacht te hebben voor de geluidsproblematiek voortkomend uit nieuwe bedrijfsactiviteiten. Een verslechtering van de situatie voor de kern Sleeuwijk deint voorkomen te worden.

Verwerking in Richtlijnen

In de startnotitie is reeds opgenomen dat de geluidssituatie zal worden onderzocht. Wij overwegen op dit moment geen uitbreiding van de geluidscontour voor het bedrijventerrein Avelingen.

Inspraakreactie van:

Oasen NV

Samenvatting reactie:

Oasen NV wijst op de aanwezigheid van leidingen in het gebied en wenst graag geïnformeerd te worden over de voortgang van het project.

Verwerking in Richtlijnen

Deze reactie geeft geen aanleiding voor verwerking in de Richtlijnen.

Inspraakreactie van:

Natuur- en Vogelwacht "De Alblasserwaard"

Samenvatting reactie:

De Natuur- en Vogelwacht "De Alblasserwaard" geeft enkele suggesties voor de inrichting van het gebied en wijst op gebieden ten westen van de Dortse Avelingen.

Verwerking in Richtlijnen

De gedane suggesties geven geen aanleiding voor verwerking in de Richtlijnen. De suggesties zullen worden betrokken bij de uitwerking van het ruimtelijk ontwerp.

Inspraakreactie van:

Kamer van Koophandel Rivierenland

Samenvatting reactie:

De Kamer van Koophandel kan instemmen met de voorkeursvariant en stelt een aantal vragen. Deze vragen betreffen de autonome ontwikkeling en op welke wijze deze in de studie worden meegenomen en de criteria die gehanteerd gaan worden ten aanzien van de ruimtelijk kwaliteit en de ontwikkelingskansen van de bedrijven.

Verwerking in Richtlijnen

Deze vragen geven geen aanleiding voor verwerking in de Richtlijnen, maar zullen in het kader van de MER worden beantwoord

Inspraakreactie van:

Stichting Dorp Stad en Land - Welstandscommissie

Samenvatting reactie:

De commissie kan instemmen met de dubbele doelstelling: veiligheid en ruimtelijke kwaliteit. De gekozen voorkeursvariant wordt beschouwd als meest voor de hand

liggende. Geadviseerd wordt de zichtlijnen vanuit cultuurhistorie en archeologie op kaart aan te geven. De Stichting is graag bereid de gemeente te ondersteunen bij de uitwerking van de ruimtelijke kwaliteit en verzoekt vroegtijdig geïnformeerd te worden over de verdere planuitwerking in het MER en bestemmingsplan.

Avelingen Oost en West vallen binnen een aantal welstandsgebieden. Aanbevolen wordt de bijbehorende karakteristieken en criteria te vergelijken met de ambitie en de beoogde uitwerking voor Avelingen Oost en West.

Verwerking in Richtlijnen

In de Richtlijnen is aangegeven dat de doelstelling voor de ruimtelijke kwaliteit helder omschreven en uitgewerkt moet worden. Daarbij is onder meer gewezen op de samenhang met het Routeontwerp A27. Bij de uitwerking van de doelstelling in het MER zullen de gedane suggesties van de Stichting worden meegenomen.